

BESMETTE TRANSACTIES

DOOR TON OOSTENRIJK

Ik had me voorgenomen om deze column tijdens de Mipim te schrijven, heerlijk in de zon, op een terras of op zo'n typisch Frans balkonnetje.

Dit jaar is de eerste keer dat ik een bezoek aan Cannes verzaak sinds 1993, en dat gebeurde uiteraard niet vrijwillig. Zoals bekend ging ook deze beurs niet door. Als ik dit schrijf is het maandagmorgen vroeg, en is net zo'n beetje heel Nederland stilgelegd door de maatregelen tegen het coronavirus.

Buiten is het stil, heel stil, net als op kantoor. Alsof ik in de ochtend van 1 januari op mijn werk zit. Ik zit er, in alle vroegte, alleen. Rijkswaterstaat meldt zelfs 0 kilometer file, want zoveel mogelijk thuiswerken is het devies. Het merendeel van ons kantoor kan en doet dat dan ook, dus veel drukker zal het niet worden. Onze IT-systemen, telefonie en de bedrijfsvoering zijn zo goed als mogelijk voorbereid op de getroffen (en nog te nemen) maatregelen. Ik had echter nog geen onderwerp of idee voor deze bijdrage, totdat een van mijn kantoorgenoten treffend riep: 'Besmette transacties!'

In de fiscaliteit kwamen en komen deze besmette transacties op een aantal plekken voor. In een ver verleden, vanaf eind jaren '70 tot begin 1990, was sprake van besmette transacties bij de Wet Investeringsrekening (WIR), een regeling ter bevordering van investeringen in bedrijfsmiddelen. De regeling werd in 1988 vanwege het oneigenlijke gebruik ervan beëindigd.

Ook nu kennen we echter nog besmette transacties. Zo worden bijvoorbeeld bij renteaftrek in de vennootschapsbelasting (Vpb) bepaalde transacties als besmet bestempeld. Dit kan het geval zijn bij een overname van groepsvennootschappen die wordt gefinancierd. Ook is er sprake van besmette transacties als er een schuldverhouding ontstaat door schuldig gebleven teruggaaf van kapitaal of een dividenduitkering die schuldig wordt gebleven (of gefinancierd).

Een vraag is dan of er bij een dergelijke besmetting succesvol 'ontsmet' kan worden. Lukt dat niet, dan kun je hier goed 'ziek' van worden. Ontsmetten kan op grond van twee tegenbewijsregelingen. Ontsmetting vindt om te beginnen plaats als er sprake is van

zakelijke redenen voor de schuld of de rechtshandeling waarop de schuld ziet. Daarnaast kan worden ontsmet als bij de ontvanger een reële belastingheffing over de inkomsten (de rente) plaatsvindt. Het gaat om tegenbewijs: aangenomen wordt dat de 'patiënt' besmet is, tenzij...

Een andere regeling waarbij gesproken wordt over besmette transacties is die van de fiscale eenheid voor de Vpb. Binnen een fiscale eenheid kunnen tussen gevoegde vennootschappen transacties plaatsvinden zonder dat daar vennootschapsbelasting over hoeft te worden afgerekend (fiscaal gezien zijn deze transacties niet zichtbaar). Zo kan een moedermaatschappij binnen die fiscale eenheid een vastgoedobject overdragen aan een dochtervennootschap. Buiten die fiscale eenheid wordt bij dezelfde transactie winst gemaakt voor de vennootschapsbelasting, door realisatie van de aanwezige stille reserves (fiscaal wel zichtbaar).

Bij een fiscale eenheid vindt echter geen belastingheffing plaats over die reserves. In zijn meest eenvoudige vorm zouden dan de aandelen in de dochtermaatschappij kunnen worden vervreemd en de winst op de aandelen (in feite het vastgoed) onbelast onder de deelnemingsvrijstelling worden gebracht. En onder andere daarop ziet deze maatregel. Als de fiscale eenheid verbroken wordt (dus door vervreemding van aandelen), moet er met de fiscus alsnog worden afgerekend over de verschoven stille reserves. Dit kan worden voorkomen door de vennootschap die het vastgoed verkrijgt zes jaar (of soms drie jaar) in 'quarantaine' te plaatsen, om voor deze periode de verkrijgende vennootschap tot de fiscale eenheid te laten behoren. Ook hier geldt: voorkom besmetting en test of dit wel of niet het geval is, want voorkomen is beter dan genezen.

De maatregelen in het kader van de coronacrisis zullen her en der significante impact hebben. De nodige – fiscale – infusen zullen ongetwijfeld worden aangelegd...

Ton Oostenrijk MRE is belastingadviseur bij RechtStaete